

testatem. Idem l. 2. epif. 1. (alias est epif. 72.) ad Stephanum Papam ait: *Cum habeat in Ecclesiæ administratione, voluntatis sue arbitrium liberum unusquisque propositus*, (hoc est Episcopus) *rationem actus sui Domino redditurus*. Idem Romanos Pontifices in hac epistola, & alias, tandem Collegas, Fratres, & Cœplicopos, non minare solitus est: eosdem etiam quandoque reprehendit, maximè Stephanus in epif. 74. ad Pompeium (qua ab aliis annumeratur tractatus) in qua sententiam Stephanum de non rebaptizandis hereticis, vocat *errourem*: ergo sententia nostra est contra S. Cyprianum.

Resp. S. Cyprianus l. de unitate Ecclesiæ. sic habet: *Loquitur Dominus ad Petrum. Ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super istam petram adificabo Ecclesiæ meam, & porta inferorum non vincent eam . . . Et iterum eidem post resurrectionem suam dicit: Pasc oves meas. Super illum unum edificat Ecclesiæ suam, & illi pastendas mandat oves suas. Et quamvis Apostolis omnibus, post resurrectionem suam, parem potestatem tribuat, & dicat: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Accipite Spiritum Sanctum: si cui remiseritis peccata, remittentur illi: si cui tenueritis, tenebuntur: tamē, ut unitatem manifestaret, unam cathedram constituit, & unitatis ejusdem originem, ab uno incipientem, sua auctoritatem dispoluit. Hoc erant uirque & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio prædicti, & honoris, & potestatis: sed exordium ab unitate præficiuntur. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesiæ, & cathedra una monfretetur. & post pauca: *Qui Ecclesiæ renititur, & ressistit: qui cathedram Petri, supra quam fundata est Ecclesiæ, derit, in Ecclesiæ se esse confidit?* iterum epif. 73. ad Gabianum (qua ab aliis annumeratur tractatus) ait: *Petro primus Dominus, super quem edificavit Ecclesiæ, & unde unitatis originem instituit, & ostendit, potestatem suam dedit, ut id solvere in terris, quod ille solvet in celis.***

Ex quibus in primis patet, S. Cyprianum agnoscer, super S. Petrum fundatum esse Ecclesiæ, adeoque ipsum infallibilem fuisse; alias quomodo super ipsum fundatur Ecclesiæ, que debet esse columnæ, & confirmationem veritatis. 1. Timoth. 3. v. 1. Patet deinde, S. Cyprianum non adstruere omnimodam aequalitatem, inter S. Petrum, & alios Apostolos: sed tantum aliquam qualiterneque in aliquo genere, e. g. in potestate remittendi peccata (cujus loc. cit. de unit. Ecclesiæ meminit) vel in potestate instituendi, & regendi varias Ecclesiæ particulares &c. que potestas fuit Apostolis à Christo extraordinarie tradita; nam si omnino alii Apostoli pares fuissent Petro potestate, quin & honore, quomodo Petro fuisset datus primatus? quomodo super illum unum & dignata fuisset Ecclesiæ? Sed neque etiam S. Cyprianus epif. 72. ad Stephanum vult,

quemlibet Episcopum esse ab omni alio superiore, præterquam DEO, exemptum; sic enim nec Concilio generali effet subjectus: sed tantum vult, quemvis Episcopum protestat sua ordinaria posse, in sua Ecclesiæ particulari, varia ad disciplinam pertinentia ordinaria, quorum rationem alii dare non debeat.

S. Augustinus l. 2. de bapt. contra Do-
nat. c. 18. & l. 3. c. 3. ait, eum loqui de iis rebus, que needum erant, sive per Concilium generale, sive per Pontificem, clare determinata. Hinc Petrididier in tr. de author. & infall. Pont. c. 6. ait, S. Cyprianus questionem de rebaptizandis hereticis, non respxisse, tanquam questionem fidei, sed tantum tanquam questionem de disciplina Ecclesiastica, vel moribus, aut confutandis differre: & hinc existimat, fidem non ladi, quidquid circa eam rem lentitatur, aut agatur; alias enim debuisset S. Cyprianus ab illorum, qui aliter sentirent, tanquam ab hereticorum communione, sive separare, quod minimè fecit; nam epif. ad S. Stephanum supra cit. sub finem sic scribit: *Ceterum scimus, quodam, quod semel imbiberrint, nolle deponere nec propositum suum facile mutare, sed salvo inter collegas pacis, & concordie vinculo, quadam propria, que apud se semel sine usurpata, retinere. Quia in re nos vim cuiquam facimus, aut legem damus. & in epif. ad Gabianum supra cit. sub finem. ait: Hac tibi breviter pro nostra mediocritate rescripsimus, frater charissime, nemini praescriventes, neque prejudicantes, quo minus unusquisque Episcoporum, quod putat, faciat, habens arbitrii sui liberam potestatem. Nos, quantum in nobis est, propter hereticos cum collegis, & coepiscopis nostris, non contendimus, cum quibus Divinam concordiam, & Dominicam pacem tenemus.*

Jam quod attinet ad id, quod S. Cyprianus Pontifices Romanos vocet Collegas, vel Fratres, nihil probat; nam reveratales sunt, eti superiores. Sic quoque S. Ambrosius epistola 7. ad Syricum Papam hoc titulo inscrifit: *Domino Dilectissimo Fratri &c. & in eadem epistola paulo inferiori iterum ait: Laudamus hoc Domine Frater.* At, quia cum vocat Dominum: quia ibidem dicit, eum custodiare pia devotione ovile Christi: quia infra addit: *Quos Sanctitas Tuus damnavit, scias, apud nos quoque secundum judicium tuum esse damnatos; hoc est, apud, aut per Concilium Mediolanense, cuius nomine scribitur: adeoque ait, itud Papæ judicium suffice obsecutum: hec, inquam, sicut ostendunt, quod S. Ambrosius Syricum, non tanquam parem, sed tanquam superiorum respiciat.*

At vero, quod attinet ad sententiam S. Cypriani, de invaliditate baptismi, ab hereticis collati, utique in ea erravit, ut modò tota docet Ecclesiæ: hereticus tamē minime fuit; quia, ut diximus n. 365, nihil adhuc erat definitum. Culpa quidem hac in re S. Cyprianus, utpote etiam homo, non ca-

ruit,

nece enim opus est absolute, ut sub quovis Pontifici fiant miracula, modo aliquando fiant; hinc debuit ea potestas alligari potius uni, quam alteri. Pariter, qua fuere in Petro jura ordinaria, fuere privilegia extraordinaria in ceteris Apostolis; quia ipsi non fuerunt eodem modo caput, fundamentum, & pastores universales Ecclesiæ; quamvis enim dicatur, quod accepint a Christo immediate potestatem Ecclesiastica, etiam sine determinatione ad certa loca, tamen Petrus antecellit; quia ipse non præcise ut Apostolus, sed ut fundamentalis, & caput Ecclesiæ, habuit auctoritatem in ipsis Apostolis, eoque regere, ilisque præcipue potuit.

Dices 2. Universitas Parisiensis, & Conventus Cleri Gallicani, reprobat nostram sententiam: ergo. Resp. 1. Gallia antiquior, præsertim ante funestum schismæ, tandem in Concilio Constantiensi extinctum, longè alter sensit: imo etiam potest: certè Petrididier trac. de author. & infall. Sum. Pontif. c. 14. referit scriptum Gallicum Conventus Cleri Gallicani an. 1626. ad omnes regni Episcopos, in quo sic scribitur de Summo Pontifice: *Is enim successor est Petri, a quo Apostolatus, Episcopatusque initium, originemque sumperatur, & super quem Christus IESUS Ecclesiæ suam fundavit, quando illi claves regni calolorum, atque infallibilitatis donum in causis fidei reguit: quia non sine ingenti miraculo immobilem, illibatamque, in ejus successoribus durare etiamnum videamus.* Unde ingens illa in Romanorum Pontificum decretis, mandatisque amplectendis, apud omnes fideles, & orthodoxos, observantia profecta est. Resp. 2. ad hanc objectionem jam respondimus n. 345. & iterum ad abundantiam etiam respondendum n. 372.

368. Ob. 4. Ex eo, quod S. Petrus habuerit infallibilitatem, non sequitur, quod eadem habeant successores ejus: ergo. prob. ant. etiam Episcopi reliqui sint successores Apostolorum, non tamen habent omnem etiam jurisdictionem, potestatem, vel prærogativam, quam habuerunt Apostoli: rursus S. Petrus habuit potestatem patrandi miracula, & donum linguarum, quæ non habent omnes ejus successores: ergo. Confr. S. Paulus etiam fuit Episcopus Romanus, & cum S. Petro constitutus unum caput, unum Ecclesiæ universalis verticem: ergo etiam successores S. Pauli deberent esse infallibles. Resp. neg. ant. ad prob. conc. ant. neg. conf. Probavimus, debere dari preferentia in Ecclesiæ DEI regulam aliquam fidei infallibilem: hanc enim exigit recta ejus gubernatio: ergo ibi datur, ubi inveniuntur speciales promissiones, specialis oratio pro fidei confiancia, constitutio fundamenti Ecclesiæ, primatus, & commissio gregis Domini: quia sunt in Petro, & Successoribus ejus, etiam quatenus (ut ipse dicit) sunt persone privata, exoraverit a Patre; alias enim vix idonei forent ad confirmandos fratres.

At vero virtus patrandi miracula, eo ipso, quod non fuerit ordinariæ adeo necessaria, ad conservationem, & gubernationem Ecclesiæ, non debuit esse potestas ordinaria Petri: sed potuit esse extraordinarium privilegeum, quod non transit ad successores;

Resp. 2. om. ant. neg. conf. quia, licet DEI unum possit permittere, non potest stanchum suis promissionibus permettere alterum. Sidoctrina, quam proponet Papa, esset heresis aperta, eam non definiret ut Pon-

Pontifex: sed Ecclesia statim palam foret, ad illud de Christo Domino: Res. esse absurdissimum dicere, quod subjectus fuerit Pilato Christus, Rex regum, & Dominus dominantium: nec id probatur ex illis verbis *Ioan. 19. v. 11. Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum est desuper*; nam per ea Dominus tantum dicere voluit, Pilatum non habiturum in se potestatem, etiam tantum de facto, & apparet talen, nisi DEUS eam permittere: non autem voluer dicere, quod Pilatus in se habeat potestatem de jure.

370. Ob. 6. Si Pontifex est infallibilis, tunc etiam quis rex in suo regno est infallibilis: sed hoc non est verum: ergo prob. ma. regia, & sacerdotialis dignitas suprema, fuit conjuncta in antiquo testamento: ergo etiam est conjuncta in novo. Confirm. Regi (eadem est ratio de Imperatore) subjectus est sacerdos, etiam summus: ergo rex non est minus infallibilis. prob. ant. Salomonis subjectus fuit Abiathar sacerdos summus, quem etiam sacerdotio privavit. *Regum 2. v. 27. imo etiam Christus fuit sub potestate Pilati. Ioan. 19. v. 21.* ergo multò magis sacerdos, etiam summus, est sub potestate seculari suprema. Resp. Minorem videntur negare Angli, qui faltem aliqui regibus infallibilitatem tribuant, quamvis non omnes; neque enim convenienter in religione inter se.

Sed, quidquid alii dicant, minor est certissima; neque enim regibus seculi, sed Petro est dictum, ut pacat oves: nec reges, sed Ecclesia est columna, & firmamentum veritatis. Unde etiam primis Ecclesiæ temporibus, nunquam reges, aut imperatores Catholici, controversias fidei decidere: sed petierunt a Romanis Pontificibus convocari Concilia, qua dein promoventur subsidiis temporalibus, suppeditando curris, & sumptus, Episcoporum iter agentibus: quia Constantinus Magnus (ut habent Ruffinus bish. *Eccles. I. 10. c. 2. & Socomenus I. 2. c. 2. ac aliis*) tempore Concilii Nicæni, nullo modo voluit, se miscere causis Episcoporum, aut eorum judex esse, a quibus ajebat, sejudicari debere. videatur Spondanus anno Christi 325. n. 12.

371. Unde informa neg. ma. ad prob. dist. ant. dignitas sacerdotalis, & regia, in antiquo testamento fuit conjuncta per accidentem, e.g. in Machabæis, vel in sacerdote Heli. conc. ant. fuit conjuncta per se. neg. ant. & conseq. Machabæi tantum per accidentem fuisse simili principes terreni, & sacerdotes: sicut modo Episcopi Germania sunt magni principes, etiam quoad secularum potestatem qualis etiam est Romanus Pontifex: nec tamen iste ut princeps, sed at Sacerdos Summus, habet infallibilitatem, quam habuerunt Pontifices antecessores, an sequam tantum dominum acquisivissent.

Ad confirm. neg. ant. quidquid sit de conseq. Factum illud Salomonis, vel contigit ex speciali commissione DEI, ut impletur prophetia contra domum Heli; sicut *ibidem* dicitur: vel exemplum Salomonis, non recte operantis, non est imitandum.

Ad illud de Christo Domino: Res. esse absurdissimum dicere, quod subjectus fuerit Pilato Christus, Rex regum, & Dominus dominantium: nec id probatur ex illis verbis *Joan. 19. v. 11. Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum est desuper*; nam per ea Dominus tantum dicere voluit, Pilatum non habiturum in se potestatem, etiam tantum de facto, & apparet talen, nisi DEUS eam permittere: non autem voluer dicere, quod Pilatus in se habeat potestatem de jure.

ARTICULUS X.

An infallibles etiam sint Definitiones Pontificie ante consensum Ecclesiæ.

372. **Q**uestio hæc est, an, quando Pontifex aliquid definit ex cathedra, ut hoc infallibile sit, debeat, sicut extra Concilium, tota Ecclesia eam definitionem acceptare, admittere, & consentire: & hoc videntur voluisse illi Gallia Præfules, qui in suo Conventu anno 1622. ratuerunt propositionem citatam n. 356. quam tamen post decennium, in sua ad Innocentium XII. epistola, revocata dicuntur, ac declarata, à mente sua alienum fuisse, quidquid decessere: & addidisse haec verba: *Quidquid circa Ecclesiasticam potestatem, & Pontificiam autoritatem, decretum censeri potuit, pronon decreto habemus. Ira P. Pichler in Papal Nunquam errante. a. 5. §. 4. n. 10. ubi* ait, eam epistolam exhibere *Regale Sacerdotum* editum in monasterio S. Galli anno 1693. in fine ultimi libri: quam editionem, est multum querit, obtinere non potuit: que autem jam anno 1634. prodit, eam epikolam nondum exhibet. Moderni autem Episcopi Galliae in sua ad regem epistola anno 1728. qua editum quoddam Concilium Juridicum quorundam Advocatorum Parisiensem confutant, dicunt, se esse multum elongatos ab eo, quod sentiant, aut dicant, quod ad ferendum, vel accepitrum judicent circa fidem, non sit opus examine, vel discussione, aut libertate: que dicta, an intelligi velint de iudicio, aut definitione Pontificis, in Galliam missa, vel an tantum de aliquo suo iudicio, vel de aliquo, in Concilio universali, ab ipsis cum Pontifice ferendo, nolim decidere.

373. Si dicere vellet, non debere acceptari submissas Pontificias definitiones, si ne prævio eorum examine, à nobis recederent: quin etiam à Cardinale Noailles in suis ad Clementem XI. literis anno 1711. (quas exhibet Viva trutina Theologica tom. 2. p. 4. in proemio) quibus memoratus Cardinalis restatur, Clerum Gallicanum in suo Conventu Constitutionem *Vineam Domini Sabaoth* non aliter voluisse recipere, quam majores ipsius, præcedentium Pontificium Bullas: nec sibi arrogante juxtam examinandi: nec docere, nec sentire voluisse, accepitrum.

An infallibles etiam sint Definitiones Pontificie ante consensum Ecclesiæ. 113
ceptationis solemnitatem necessariam esse ad hoc, ut sint regula credendi.

Recedunt etiam ab antiquioribus Gallia doctoribus, qui nobisum fenerunt, ut patet ex testimonio Legati Gallici n. 345. adducto: item ex testimonio Conventus Gallicani, adducto n. 366. (cujus presertim verbis ibidem adductis probatur, non exceptandū esse à Pontifice consensum fidelium, vel Ecclesiæ: sed fidelibus decreta Pontificia ingenti mox observantia amplectenda) item ex testimonio Andreæ Duvalii Galli: quin imo Viva tom. 2. p. 4. *trutina Theol. in proemio.* crudite ostendit, à seculo IX. ad XVIII. (quod modò agimus) Gallos stetisse pro infallibilitate Summi Pontificis. Sed & Episcopi Galli Parisi anno 1714. in causa Constitutionis *Unigenitus* congregati, febr. datis ad Clementem XI. literis, submissionem maximam erga illam decisionem testantur: *Nos, ajunt, Majorum nostrorum exempla secuti, atque eodem, quo illi, in Apostolicam Sedem studio flagrantes, Sanctitatis Vetra postremam Constitutionem, consimili obsequio, ac veneracione, amplexi sumus. Neque vero deinceps officio nostro derimus, ut ab omnibus, quos Divina providentia cura nostra commisit, pari animo, ac fide excipiatur.*

374. Dico. Ad infallibilitatem definitionis Pontificie, non est necessarius consensus Ecclesiæ extra Concilium. Hac conclusio est communissima inter doctores Catholicos, ut probat P. N. Thyrus Gonzalez p. 1. *manudictionis Machabæorum* l. 3. c. 6. §. 11. ubi citat pro eo omnes illos auctores, qui stante pro assertione n. 352. posita: que assertio est Catholicorum fermè omnium, ut *ibidem* ostendit. Prob. autem conclusio i. ilidem argumentis, quibus conclusio precedens n. 352. probata est; nam, si Papa est Magister, Doctor, Pastor, Caput Ecclesiæ, ejusque Fundamentum, non dependet veritas doctrine ejus a discipulis, nec papuli sanitas ab oīibus, nec caput à membris, nec fundamentum ab edificio: ergo.

375. Prob. conclusio. Quilibet Ecclesia particularis, distincta salem à Romana, potest errare, imo juxta adversarios etiam ipsa Romana: & duxat tota Ecclesia non potest errare: ergo juxta adversarios, ad infallibilitatem definitionum, requireretur consensus totius Ecclesiæ, seu omnium particularium Ecclesiærum, quod tam non potest: ergo. prob. mi. 1. hac ratione Pontifex non haberet majorē infallibilitatem, quam quivis Episcopus, cuius sententia, si à tota Ecclesia acceptetur, est necessaria de fide: hoc est contra Scripturam, contra Concilia, & Patres: ergo. Aliqui respondent, ad hoc argumentum, dicendo, non licere Pontificias definitiones impugnare, vel contrarium docere: quod tam non licet, respectu sententiarum, ab aliis Episcopis editarum. Sed contraria est. Sic videntur teneri fideles omnes, ad acceptandas Papæ definitiones; si enim nullus audeat contradicere,

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

ensebuntur omnes tacitè approbare. Dein, non possunt licet contradicere; quia Pontifex id prohibet, & fideles ei tenentur obedi- re: tamen non possunt amplius licet non creder quia Pontifex aliquid definiens precipit id credere. Alii Episcopi, eti quandoque sententias alias prohibeant, non tamquam exigui nec possunt exigere, ante definitio- nem Sæc. Sedi, ut opposita sententia cre- datur ei de fide; cum enim infallibili- tem non audeant, suam sententiam infalli- bilem redire nequeant.

376. Probatur eadem minor 2. In sen- tientia adverbi quilibet Episcopus, vel Ecclesiæ particularis posset pro suo arbitrio ficerre, ut definitio Pontificis non foret infallibilis: adeoque extra Concilium nunquam posset infallibiliter damnari nova heresis, ab Episcopo quodam orta, vel patrocinio ejus adjuva: sic autem definitions Pontificis ordinarie inveniuntur, & consequenter se- querentur omnia cænigomoda, quæ adducemus inferioris agendo, de appellatione ad Concilium univeſale. Imo, cum sicut non nisi post longissimum tempus posset inno- scere nobis consensus omnium Ecclesiærum particularium, non nisi post longissimum tempus constare posset de infallibilitate definitionis: arci si non efficit consultum Ec- clesiæ; cum fideles diutissime suspen- derent, nec firmam fidem de rebus definitis elicere possent: ergo.

377. Dices forte, non requiri consensus omnium omnino Ecclesiærum, sed tan- tum plurimarum, vel majoris partis totius Ecclesiæ. Resp. In primis etiam hic pluri- marum Ecclesiærum consensus diutissime non inno- scere: neque enim tantum Ecclesiæ in Europa, sed etiam ultramarine aliquæ, contente deberent. Dein hic consensus legitimè, vel authenticè, aut nunquam, aut non nisi tardissime inno- sceret aliis. Quod tam non credo: exige- rent consensus expressum, per publicum scriptum, aut testimonium, adhuc difficili- ri res forent loco; cum præsertim Episcopi, rati, se debere prius definitionem examina- re, minime citio, sed tradidisse ei auctoritatè subscriberent, ut est per se clarum: atque adeo sequerentur, novo ex titulo, in- commoda infra adducenda quando agemus de appellatione ad Concilium.

Addo, quod hoc ratione nihil unquam certi futurum effet; nam, cum determinari non posset, quanta pars Episcoporum con- sentire debet, semper efficit locus exceptio- ni: & qui tenerent oppositam definitioni sententiam, possent semper prætextere, non sufficiens numerum Ecclesiærum con- sensus: e.g. si Pontifex aliquid definivisset con- tra Lutherum, aut Calvinum, possent dicere Lutherani, aut Calvinisti, se non esse con- temnendam partem Ecclesiæ, nec contentire Pontifici, & consequenter ejus definitionem non esse infallibilem; nam præcisè major pars, sive excessus oppositam, uno, vel altero numero, vel paucis, non videtur sufficiere; cum nec in Concilio soleat definitio fieri, si fer-

si ferme dimidia, aut valde magna pars Episcoporum reclamat. Saltet, nisi Pontifex infallibilis haberetur, tales definitiones ratione accedent quomodo cuncte majoris partis Episcoporum, resistente adhuc unde magna parte aliorum Praefulorum, non admittentur infallibilis.

378. Imò, cum exemplum Corilli Ariminensis satis doceat, majorem partem Episcoporum, si fine Pontifice aliud definiat, posse errare, iij, qui Pontificem quoque errare posse contendunt difficulter probabunt, præfertim refractiis quibusdam ingenis, quod non etiam major pars Episcoporum cum Pontifice possit errare; adeoque, eti major pars definitionem aliquam Papæ tacite accepit, tamen non facile probabitur, certum est, quod ea definitio infallibilis sit.

Nec dicant adversarii, quod, sicut in Concilio universalis, eti omnes Episcopi in illud conveniant, tamen, si congregati aliquid statuant, id ab aliis de fide tenendum sit, ita idem fieri debeat, si plurimi extra Concilium definitionem tacite acceptent; nam disperitas lata est; congregati enim in Concilium Patres soli representanti Ecclesiam DEI, nec absentes sunt pars Concilii, sur habent votum decimivum; unde ab absentibus non pendas definitio, vel acceptatio Concilii, quod universale Ecclesiam representant, habent promissam infallibilem assistentiam Spiritus S. In casu autem tacite acceptationis quilibet, in ultima telluris parte Episcopus, est pars, ut vocant, *corporis pastorum*, habetque non minus votum, quam quilibet alius: atque adeo debet etiam hujus, & consequenter omnium, corumque affensus, vel diffensus ratio haberet.

ARTICULUS XI.

Solvuntur Objectiones.

379. O B. i. Decreta morum, à Pontifice condita, non obligant ante acceptationem Ecclesie: ergo nec definitiones fidei: ant. prob.

decreta illa sunt leges humanæ: sed istæ non obligant, nisi à subditis acceptentur, ut de civilibus legibus docere videtur communis Jurisconsultorum, apud Suarez 1. 3. de legibus c. 19. n. 1. de canonis vero idem aliqui alii tenent: & confirmari videtur ex eo, quod decreta morum Tridentini non ubique obligant; quia non ubique sunt acceptata. Resp. retorquendo argumentum in definitionibus Conciliorum generalium. Resp. 2. neg. ant. si sensus sit, decreta illa primam per acceptationem acquirere vim obligandi; si enim antecedenter non obligant, non deberent observari, nisi acceptarentur. Sed nec deberent acceptari; si enīm deberent acceptari, eo ipso haberent vim immediatæ obligandi ad acceptationem, & mediæ ad observationem. At dico non potest, ea non deberent acceptari; nam Alexander VII. dam-

navit hanc propositionem 28. *Populus non peccat, etiamq[ue] absq[ue] illa causo non recipiat legem, & principe promulgatam.*

Ad prob. neg. mi. quis planè ex propositione damnata videtur inferri, neque leges civiles requirent acceptationem, ut defendit etiam Suarez loc. cit. nisi sint injustæ, aut nimium durae: vel nisi principes non habeat plenam potestatem, sed sub conditione tantum acceptationis, ut sit in quibusdam rebus publicis: vel, ut at Suarez, etiam in quibusdam regnis, ut in regno Arragonie. Quod autem aliquando non observantur aliqua leges, etiam a Tridentino statuta, (qua dicuntur non acceptate) inde est, quod vel Tridentinum noluerit ut plena potestate: vel, quod, licet primi quidem, qui eas non observaverunt, peccaverint, potesta tamen, per confutationem diu toleratam, sint ex leges abrogatae, de qua re videri potest Suarez 1. 4. de legibus c. 16.

380. Alii omittunt hoc antecedens, seu, quod decreta morum non obligant ante acceptationem: negant tamen cons. & dicunt, quod obligatio credendi veritates revelatas a DEO, quando de revelatione factis constat, sit juris naturalis, ac Divini; nam lumen naturali dictat, credendum esse DEO loquenti, idque DEUS præcipit, ut jux naturale, ac Divinum, utique obligant ante acceptationem: ergo. Hinc definitiones Pontificis, cum applicent nobis revelationem Divinam (ut factis hucusque probatum) applicant etiam, mediæ fætem, præceptum juris naturalis, & Divini, de ea credenda. Eodem modo discurrentur decretis morum, & definitionibus fidei, Conciliorum universalium: & certè Gallia, eti non omnia decreta morum, à Tridentino facta, acceptari, sine mora tamen acceptationes fidei.

381. Ob. 2. Ut Pontificis definitio sit infallibilis, debet Pontifex esse indubitate legitimus, ut diximus. Jam sic: vel debet pro legitimo haberri à tota Ecclesia, ut tantum ab aliqua ejus parte: neutrum potest dici: ergo. prob. mi. non potest dici primum; alias quibus Episcoporum, nolens cum agnoscere, faceret, ut non sit indubitate legitimus: non secundum; alias incidimus in eandem difficultatem, quam adversariis objecimus n. 377. & debebimus ipsi determinare, quanta pars Ecclesie cum debet agnoscere: ergo. Resp. neg. suppositum. Per Pontificem indubitate legitimus, non tantum intelligimus illum, qui positivè jam ab Ecclesia agnitus est ut talis, sed, de cuius electione, & legitimo Pontificatu, non adeo prudens dubitandi ratio; tunc enim ejus definitiones iam infallibilis erunt. Siqui autem eum nolint recipere, non reddent Pontificatum dubium: sed probabunt, se esse certos schismaticos.

At, si verè prudens dubitandi ratio ad esset (sicut contigit ante Concilium Constantiense) non forent infallibilis definitiones talis Pontificis, donec ratio dubitandi tolleretur. Unde quando dicitur, quod, si electio prima Papa, quacunque tandem de causa

causa, fuisse nulla, ea fiat valida per tacitam acceptationem Ecclesie; non est sensus, quasi tamdiu taliter electus non sit verus Pontifex, quamdiu ab Ecclesia non est positivè acceptatus; quia posset contingere, ut prima eius electio invalida diutissime non importesceret, regionibus praefertim transmarinis, & sic secunda diutissime non perficeretur: sed sensus tantum est, quod, si electores taceant, & alii, qui statim possent, non reclamant, eo ipso censeatur tacite acceptatus: adeoque acceptatio, in tali casu necessaria, non est positiva, sed tantum negativa, seu non reclamatio.

Ob. 3. Vel Pontifex est infallibilis, etiam definitionem edat, sine prius adhibiti diligenter examine: vel est tantum infallibilis, post adhibitum diligens, & rei gravitati proportionatum examen: neutrum potest dici: ergo. prob. mi. non potest dici primum; quia videtur incredibile, quod Pontifex, etiam temere aliquid definiens, sit infallibilis: non potest dici secundum; quia nunquam potest sciri, an adhibita fuerit ea diligentia, qua necessaria, & proportionata est rei definitiæ: adeoque saltem nunquam potest sufficienter agnoscere infallibilitas definitionis. Resp. retorg. argum. in Concilii generalibus; vel enim dicuntur ista infallibili ante, vel post adhibitum diligentiam?

Dices forte, non posse deesse in Concilii maturam deliberationem. Resp. Licet ista moraliter deesse non possit, posset tamen absolute deesse, e. g. si congregatis jam Patribus subito proponeretur quæstio, quam statim definit: quod non quidem moraliter, absolute tamen fieri posset, si id DEUS non impediret. Moraliter autem neque deesse potest diligentia in definitionibus Pontificis; nam & Pontifices adhibere solent maximam, ut patet ex n. 417. & seq.

Sed eti Conclilia adhibeant aliquam diligentiam, tamen, si non constat, sufficere eam, quam adhibet Pontifex, neque fatis constabit, sufficere eam, quam adhibet Concilium: adeoque, si ex hoc capite neganda esset infallibilis definitioni Pontificis, neganda quoque esset definitio Concilii generalis: quod nemo Catholicorum (qui buscum hic disputamus) admittit. Informa. Resp. conc. ma. neg. mi. ac dico, Pontificem semper fore infallibilem, quando aliquid definit; vel enim DEUS tunc non permitteret, ut omittatur diligentia requiratur: vel diligentiam nullam requirat; sed afflister etiam nulla adhibita: & semper impedit, ne definitur falsum. videantur etiam dicenda inferius n. 417. & seq.

ARTICULUS XII.

Ostenditur Pontificis Definitionibus male imputari errores.

382. V aria, & multa afferri solent exempla errorum, à diversis Pontificibus aliquid definiti-

entibus admissores: ex quibus videtur inferri, non esse infallibilis eorum definitiones. Sed, antequam directere respondam, observo, quod, si admittatur, Pontifices errasse, tunc illi auctores, qui dicunt, ad infallibilitatem definitionum Pontificiarum sufficere consensum tacitum aliorum Episcoporum, non amplius possint suam sententiam defendere; nam in plurimis, & fermè omnibus capitibus, que tanquam errores objiciuntur Pontificibus, adhuc consensus tacitus Episcoporum; cum isti, tam illo tempore, quo definitiones editæ sunt, quam tempore subsequenti, & quidem omnino longo, nunquam reclamaverint.

Dein, omisso hoc argumento ad hominem, dico, nullum posse ostendit exemplum, quo probetur, ullum Pontificem, extra Concilium aliquid definitem, errasse, circa questionem fidei, aut juris, vel questionem facti, connexam cum questione juris; nam ad summum probari potest, aliquos Pontifices errasse ut privatos doctores, vel in questionibus puri facti, quod non definiterunt, sed tantum tanquam probatum suppokerunt: in quibus questionibus etiam Concilium generale errare potest. Sed nimis longum foret, omnia, & singula refellere: qui plenorem notiam cupit, aedat Bellarminum tom. 1. contr. 3. de Romano Pontifice l. 4. c. 8. & sequentibus. ubi de quadriginta, & uno, Pontificibus agit, eoque ab adversario objectionibus vindicatur.

383. Afferam tamen pro eruditione discipulorum Theologiarum (qui forte haec aliquando legere dignabuntur) quid ad aliqua, que majori apparente specie quibusdam Pontificibus objiciuntur, responderi debeat. Itaque primò. Quando S. Petrus, Christum negavit, nondum Pontifex fuit: sed neque tunc docuit è cathedra, eum esse negandum, sed tantum ut homo privatus inidelitatem, & quidem tantum externam admisit. Quando autem idem ad Galatas 2. v. 14. dicitur, coegeris gentes judicare, non id fecit docendo, aut jubendo, sed tantum aliquatenus suo exemplo, quatenus à convivio & conversione cum gentibus abstinuit: & sic præter ejus intentionem alii etiam, ad idem faciendum induci sunt: in quo Spondanus (qui fuit de hac historia agit ad annum Christi 1. a. n. 7.) materialiter tantum errorem videtur agnoscere.

Imò P. Didacus de Quadros in sua Palestra Biblica tom. 1. decade 5. q. 7. n. 9. docet, illud factum S. Petri tantum fuisse aliquid minus perfectum, quod tamen in Apostolo, à quo perfectæ meritò expectantur, alter Apostolus non immerito reprehenderit. & hinc n. 10. ait, illa verba S. Pauli ad Galat. 2. v. 14. *Quod non recte ambularent ad veritatem Evangelii:* significare: ad totam plenitudinem Evangelicae perfectionis, & libertatis. Nec dicas, hoc esse contra torrentem Patrum; nam, ut ait idem auctor cit. q. n. 12. plures SS. Patres ut Hieronymus, Chrysostomus, Athanasius, Cyrilus Alexandrinus, Origenes, & alii, volunt,

volunt, S. Petrum non peccasse in illa separazione sua à gentibus, sub adventum Iudæorum.

Secundo. Zephirinus (quod tamen dicitur à solo Tertulliano, cuius testimonium, utpote jam Montanistæ, in propria causa non est magni ponderis) literas pacis, seu communionis quidem dedit Montanistæ; non autem approbatum unquam falsam eorum doctrinam: quam probabilissime ignoravit, ab iis teneri; nam postea à Præcepto informatus de illa, literas suas revocavit. Tertiè, Liberius nungquam subscriptus Ariane fidei; sed tantum subscriptus formulae Sirmiensi, & condemnationis S. Athanæi, si multique Ursacii, & Valenti communicavit. At formula illa, teste S. Hilario, fuit Catholica. Qui autem S. Athanacium acculabat, non tam cauam fidei, quām crimina circa mores prætexebant. Tandem Valens, & Ursacius putabantur à Liberio esse Catholici, ut ipse scribit ad Episcopos Orientales. Quod si etiam viiūs erumis, & cruciatibus, heresi subscriptis, errassiter quidem, sed tantum actu externo ut persona privata, sicut Petrus, quando negavit Christum: licet, ut Bellarmino loc. cit. c. 9. adverterit) Catholici cor eius scutari non potuerint, adeoque eum hereticum presumperint. Quarto. Felix II. (cuius Pontificatus intra Liberii tempora inclusus est, ut Bellarmino docet loc. modo cit. & Spondanus ad annum Christi 355. n. 10.) nungquam fuit Arianus: neque cum illi communicavit, quando erat legitimus Pontifex: sed tantum cum is communicauit prius, quando adhuc erat Antipapa: postea autem martyr effectus est.

384. Quinto. Innocentius I. quando dixit, baptisma hæretorum validum esse, non autem conferre Spiritum Sanctum, locutus est de baptismō collato adulsti pariter hæreticis; is enim, quia recipitur cum impedimento peccati, seu, ut dicitur, facte, est validus quidem, sed informis, hoc est, non conferit gratiam, seu Spiritum Sanctum. Idem Innocentius in epistola ad Concilium Milevitaniū (qua est 93. inter epistolæ S. Augustini) scribit quidem, infantibus necessariam esse SS. Eucharistiam: at id tantum incidenter scribit, & tanquam rationem sui asserti primaria, seu definitio, quod feliciter infantes debeant baptizari: verba Innocentii sic sonant: *Illa vero, quod eos Vetus Fraternitas assert pre dicare, parvulos aeterna vite premis, etiam sine baptismatis gratia, posse donari, perficiuntur est; nisi enim manducaverint carnem filii hominis, & biberint sanguinem ejus, non habebunt vitam in semetipsis.* Qui autem hanc eis sine regeneratione defendunt, videantur mibi ipsum baptismum velle cassare, cum predican, hos habere, quod in eos creditur, non nisi baptismate conferendum.

Ex quibus colligitur 1. quod hic Pontifex extextum S. Joannis: *Nisi manducaveritis &c.* tantum incidenter adducat, aut ad summum, tanquam probationem sui asserti primaria,

seu definitionis de necessitate baptismi, respectu infantium. At rationes in Conciliis, etiam universalibus, adeoque & in definitionibus Pontificiis, adductæ, non sunt de fide, nec sunt definitiones. Colligitur 2. quod Innocentius non loquatur de reali Eucharistia sumptione, quam Tridentinum infantibus necessariam negat *sef. 21. c. 4. & can. 4.* sed tantum de aliqua mystica; de illa enim loquitur, de qua S. Augustinus (ad quem cum aliis Patribus Pontifex scribit: at S. Augustinus, relatus in *C. In Ecclesia Salvatoris. de consecr. 130. dist. 4.* (quod caput defumptum est ex *l. 1. contra duas epistolæ Pelagianorum 22.*) loquitur de sumptione Eucharistie tantum mystica.

Nam dicit quidem ibi S. Augustinus, parvulos debere communicare, propter illum textum: *Nisi manducaveritis &c.* sed mox idem S. Doctor, relatus *C. Nulli. 131. ead. dist.* (quod defumptum est ex *C. Quia passus est. de consecratione 36. dist. 2.*) le explicat, qualem communionem, vel Eucharistie sumptionem intelligat, sic dicens: *Nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unumquemque fidelium corporis, sanguinisque Dominici participem fieri, quando in baptismate membrum Christi efficitur: nec alienari ab illius panis, calicisque consortio, etiamque antequam panem illum comedat, & calicem bibat, de hoc secundo, in unitate corporis Christi constitutus, abscedat; sacramenta quippe illius participatione, a beneficio non privatur, quando ipse hoc, quod illud sacramentum est, invenerit;* quæ tamen verba videtur potius esse S. Fulgentii in epistola ad Ferrandum de baptismo ethiopis in fine: certè S. Fulgentii verba loc. cit. sunt prioribus simillima: ubi hic S. Doctor pariter sentit, quod, quisquis baptizatur, jam corporis Christi particeps fiat: idque etiam probat, adducto S. Augustini

Glossa etiam in cit. *C. Quia passus.* sic habet: *In tercia parte dicitur, quod quincunque baptizatur, particeps efficitur corporis Domini, est ante decedat, quam de pane illo edat, vel de calice bibat.* Ex quibus facile intelligitur, tam Innocentium, quam S. Augustinum, cum dicunt, parvulus necessariam esse sumptionem SS. Eucharistie, non loqui de reali mandatione corporis Domini, sed tantum de aliqua mystica, virtuali, vel interpretativa: quatenus scilicher parvuli per baptismum uniuersit corpori mystico Christi, arque Ecclesiæ, in qua fidelibus corpus Christi verum mandandum conceditur.

385. Sexto. Liber quidam, scriptus contra Eutychem (in quo dicitur, in Eucharistia post consecrationem manere naturam, vel substantiam panis) non est Gelasii Papæ, ut ostendit Bellarminus de scriptoribus Ecclesiasticis, in *Gelasio Papa, & in Gelasio Cyziceno:* sed, ut idem Cardinalis docet, vero similiter est Gelasii Cyziceni. Idem iterum, & efficaciter probat tom. 3. controv. 3. de Eucharistia l. 2. c. 27. ubi tamen ostendit,

per naturam, vel substantiam panis, qua eo in libro dicitur remanere in Eucharistia, more Græcorum non intelligi ipsam substantiam propriè dictam, sed tantum efficientiam accidentium. Septimo. Quando Gelatus Papa ait, sine sacrificio grandi non posse communicari sub una tantum specie, loquitur de sacerdote; nam *C. Comperimus. de consecratione. 12. dist. 2.* habet hunc titulum: *Corpus Christi sine ejus sanguine sacerdos non debet accipere:* vel loquitur de Manichæis, & Prætilianistis, qui à sacro sanguine ex sacrilega superstitione abstinebant. Octavo. Vigilius, quando hæresi Eutychianæ videbatur favere, nondum erat legitimus Pontifex; vivebat enim adhuc Sylvérius in exilio: poeta autem Vigilius, jam verus Pontifex, mox eam hæresin damnavit. videatur Spondanus ad ann. *Christi 538. à n. 2. & ann. 540. n. 4.*

Nond. Martinus I. non docet, quod venia peccatorum, non sit danda diaconis, vel prebysteris, post ordinationem peccantibus: sed tantum dicit, quod non sint restituenti sacram mysterii, seu executioni suorum ordinum: idque iuxta rigorem canonum tunc vigentium. Decimo. Gregorius III. quando permittit viro ducere uxorem aliam, si prior propter infirmitatem debitum reddere non possit, intelligendus est de impotentia perpetua, naturali, & contractum matrimonii antecedente. videatur *Canus de locis Theol. l. 6. c. 8. resp. ad 8.* Undecimo. Decimoquarto. Nicolaus III. *C. Existit, de verb. signif. in 6. docuit,* Christum verbo, & exemplo, docuisse perfectissimum paupertatem, in abdicatione omnium dominiorum consistente: cum quo bene stat, Christum pro aliquo tempore, etiam loculos habuisse, & proprium aliquid, faltem in communi. Joannes XXII. autem tantum contendit, Christum aliquando aliquid proprium posse dñe, & contrarium esse hæreticum. Ceterum circa usum facti, separabilem ab omni domino, nihil definit Joannes: sed ad summum aliquid tradidit, tanquam rationem, facte à se, & à Se de Apologetica, abdicationis bonorum, quorum usum Patres Franciscani habent (quod in ea bona potuit a se abdicare) nam in Extravaganti: *Quia quorundam. de verb. signif. expresse dicit. Prout in decretaliz. Ad conditorem canonum. est probatum:* ergo non definitum. Quod autem ibidem dicat, neminem debere impugnare, quia in eadem decretali definita, ordinata, seu facta sunt, hoc ipso significat, tantum aliqua esse definita, non omnia. Idem etiam Joannes nungquam definitivit, animas ante diem judicij non venire in celum: aut non videre DEUM: quamvis ut privatus docto ad id sentiendum propensus fuerit: in articulo mortis tamen quod hanc questionem judicium suum Ecclesiæ doctrinæ submitit.

Decimo octavo. Volaterranus quidem scribit, Innocentium VIII. permisisse Norvegias, ut sine vino sacrificium Missæ celebrentur: sed est fabula, quam unus, aut alter auctor, ex eodem descriptus. Certè falsum

sum est, quod ibi vinum servari non possit; cum defecto copiosum servetur, & dudum ante Innocentium ibi Missa celebrata sit. Decimonono. Bulla Sixti, V. circa editionem Bibliorum recognitorum, nunquam est plenè promulgata, ut fuse probat Tannerus. tom. 3. disp. 1. q. 4. dubio 6. n. 264. testimonis Româ perscriptis; quanquam enim, in perscriptis exemplaribus Bullâ, legantur nomina cursorum, eam Bullam locis solitis afferentum, & dies &c. que typographus addidit (qua putabatur certò promulganda) tamen affixio recipia facta non fuit.

ARTICULUS XIII.

An Honorius I. Papa lapsus sit in heresin.

388. Maxime celebris est controversia de Honorio I. an non ipse heresin Monothelitarum approbaverit; nam id videtur colligi ex ejus epistolis ad Sergium, & ex Synodo VI. act. 13. & 18. & Synodo VII. actione ultima: itemque Synodo VIII. act. 7. nam ibi Honorius ut Monothelita damnavit. Hac quæstio fusa tractatur à Bellarmino tom. 1. controv. 3. de Romano Pontifice l. 4. c. 11. Spondano ad annum Christi 633. & 681. Severino Bino tom. 3. Concil. p. 1. in notis ad Concilium Constantinopolitanum III. seu Ecumenicum VI. verb. Monothelitarum hereticorum. & tom. 2. in disput. 8. Maximi contra Pyrrham. folio mibi 1031.

Ad hanc quæstionem quidam respondent, cum Cardinali de Turrecremata, apud Bellarmino loc. cit. Patres illos damnâne Honorium, ex falsâ informatione, & non bene intellectu ejus epistolis. Sed juxta hanc responsonem necessariò dicendum est, Patres Synodi VI. non id spectasse, ut de textu Honorii, secundum te, & absolute spectato (qui, ut infra ostendetur, non est hereticus) cognoscerent, & dogmaticè decernerent; alias tam parum dici posset, eos deceptos fuisse, in intelligentia earum epistolarum, quam parum dici potest, deceptum fuisse Tridentinum, in intelligentiis libris Lutheri: aut Innocentio X. in intelligendo libro Jansenii. Quare dici debet, quod Patres illi, falsis rumoribus decepti, epistolas Honori, per se dubias, accepserint in deteriori sensu, adeò, ut mentem Honorii hereticum præsupposuerint, & juxta eam præsuppositionem, etiam de epistoli judicarent: sive (ut quidam recentior ait) quod accepserint eas epistolas, non in sensu literali, & obvio, sed personali, qualiter scilicet ipsum Honorium personaliter habuisse, præsupposuerant. Hoc supposito, si ulterius objiciatur, ab iisdem Patribus dici, Honorium Sergio per omnia confessisse: istum autem aperte hereticum fuisse: responderi potest, & debet, per hoc non probari, Honorium etiam hereticum fuisse: nam licet Sergius alias heresim suam aperte prodiiderit, tamen dici potest, id eum

non fecisse in illis epistolis, quas ad Honorium dedit: sed ex aliis, aut literis, aut suis, heresim convictum fuisse.

389. Quando urgeatur argumentum, dico, quod ex dictis faltem inferatur, Synodus definivisse, quod faltem in genere Romanus Pontifex, ut docens è cathedra, vel etiam ut privata persona, possit errare, respondere debent ipsi auctores, de hoc Synodus nihil definivisse, sed tantum supponuisse quod id factum fuerit: qua in suppositione Concilium ipsius non videbatur infallibilis; 1. quia haec suppositione est facti. 2. quia non fuit approbata, aut confirmata à Pontifice. Certè Agatho, qui ut Pontifex Concilium illud confirmavit, de ea suppositione nihil dicit: sed tantum ait, se Concilium, hoc est, definitiones factas, recipere: imò, sicut Concilium, ita ipse etiam Summus Pontifex, in puri facti questionibus non est infallibilis. Dein si rationes definitionum non sunt infallibilis, multò minus erunt infallibilis præsupposita præcisè ad decisionem, præsertim, si ipsa decisio sit tantum aliecius questionis puri facti non dogmatici.

Quod additur, Synodum dicere: Eo quod invenimus per scripta, qua ab eo facta sunt ad Sergium; quia in omnibus ejus mensim secutus est, & impia dogmata confirmavit: videtur, ab his auctoribus responderi posse: hoc tantum affterri tanquam rationem decisioñis, adeoque non est infallibile. Secundò dici ab ipsis potest, scripta illa non sumi ut absolute in se spectata, sed juxta mentem Honorii malè suppositam, ut dictum.

Hæ tamen responsones, præterquam, quod per se scabri, & minimè expedita videantur, ex eo etiam difficiles sunt, quod difficulter aliqui persuaderi possit, Patres in Concilio non judicasse, de scriptis in se spectatis, & juxta obvium eorum sensum: sed iis attribuuisse sensum hereticum, tantum ex aliqua mala informatione, vel persuasione, aut suppositione, de heretico Honorii animo, qui tamen, nec aliunde probari, nec ex obvio verborum sensu, inferri poterat. Certè minimè credibile est, Romano Pontifici (quem Concilia omnia semper summè reverita sunt, & præsertim Synodus VIII. citata n. 342. & qua tamen etiam Honorius action. 7. debuisset fuisse Monothelitus annumeratus) certè, inquam, minime credibile est, Romano Pontifici statim à Concilio attributam fuisse heresim, crimen in Ecclesiâ DEI semper reputatum gravissimum, eumque de hac fuisse publicè condemnatum, quin prius de ea ex suis scriptis legitimè convictus fuerit, sed tantum ex mala informatione, aut suppositione, aliquo modo denigratus. Sanè sic non solet agi, etiam contra clericum infimi ordinis, præsertim jam mortuum (ut Honorius jam fuerat) quando se defendere non amplius potest. Nec censeri posset talis modus procedendi sati æquitati conveniens: cum omnia iura clament, favendum esse reo, & neminem, nisi probatum, condemnandum esse

malum:

malum: nec ex suspitione, aut suppositione male fundata, quenquam damnandum. Alii respondent, Honorium errâste, sed tantum ut doctorem privatum; cum tantum privatis literis heresim docuerit; de hoc enim accusatur. Sed etiam haec responso difficultate non carez; nam opponi potest, Honorium ibi prohibere usum vocum duarum, vel unius voluntatis: operationum, & operationis: adeoque videri loqui ex cathedra, utpote præcipiente, & obligantem. Ulterius non aliter scripsi: Honorius ad Sergium, quād alii Pontifices ad alios Episcopos: quorum tamen responsa, ad quæstiones fidei spectantes, etiæ privatis tandem Episcopis sint missa, censentur esse Pontificis ex cathedra loquentes, nam talis responsa plurima, Juri Canonico inserta, censentur totam Ecclesiam obligare.

390. Mibi probatur vel maxime responso, Spondani, Binii, Bellarmino, & aliorum apud hunc, qui dicunt, acta Synodi VI. esse viciata, & Honorius nomen fraude Graeca iis insertum: quod Bellarminus ait, sine dubio factum, & probat argumentis sanè maximis. Primo enim epistole Honorii (quarum prior refertur actione 12. Synodi VI. alterius fragmentum habetur actione 13. ejusdem Synodi) nihil non Catholicum habent. Conferetur in iis Honorius, duas in Christo naturas, utrunque operantem, Divinam Divinam, humanam humanam: & inferioris iterum dicit, Christum in duabus naturis operatum Divinitus, atque humanus. Voluit autem ablineri a nominandis, una, aut duabus voluntatibus, ne iterum, vel Nestorii, vel Eutychetis error, occasione accepta, praesolceret.

Quando autem Honorius in priore epistola scribit: *Una voluntatem patemus Domini nostri Iesu Christi*; addit: *qua profectio à Divinitate assumpta est nostra natura, non culpa: illa profectio, que ante peccatum creata est, non que post prævaricationem visitata: ergo loquitur tanquam de unitate voluntatis unius in natura humana: quasi dicere, in Christo non esse duas contrarias voluntates, sicut sunt in nobis, in personam originalis peccati. Quod adhuc magis confirmatur ex disputatione S. Maximini contra Pyrrhum, apud Binium tom. 2. Concil. folio mibi 1031. ubi hic S. Martyr exprefse ait, ab eo secretario, qui epistolas Honori scripsit, id dictum explicatum fuisse, de una voluntate humana nature: nam ait, Sergium scripsisse, quodlibet prædicare, Christum habere duas voluntates contrarias. Insuper, cum toties Honorius dicat, nec unam, nec duas voluntates esse dicendas, cur unam tantum utriusque naturæ statuisse censeatur?*

Rufus Agatho Papa, qui post Honorium rexvit Ecclesiæ (in epistola ad Imperatores Constantium, Heraclium, & Tiberium, que habetur actione 4. Synodi VI.) sic ait de Romana Ecclesiâ: *Hec Apostolica ejus Ecclesia, nunquam à via veritatis, in qualibet erroris parte deflexa est. & paulo post de vera fidei regula ait: Quam & in*

autem

391. Jaxi verb apud eundem Bellarmi-

num *loco modo sit*, refert Anafatius Bibliothecarius, ex Theophane Iauro Graeco, nomine Honori postea primum actis Concilii insertum fuisse: & fuit (ut ait Bellarminus) consensu Graecorum ferme ordinaria corrumperi libros; nam in hac ipsa Synodo VI. reprehensiones sunt corruptiones plurime, facte in actis Synodi V. ut exprestis referuntur *action. 14. Synodi VI. adeo*, ut tres quaterniones spuri inferti fuerint. Idem ostenditur de aliis epistolis plurimis, ut & de Synodis III. IV. ac V. imo & VII. ut queruntur Pontifices Leo & Nicolaus: cur igitur non dicamus idem de Synodo VI? praeterea, cum confest, post Synodus VI. conclusum, rursus Constantinopolin ascendiſe multos Episcopos, & edidisse canones Trullanos, quorum, ut ait Bellarminus, non alius scopus videtur fuisse, quam taxandi, & reprehendendi Romanam Ecclesiam. Addit Spondanus ad ann. Christi 681. n. 5. probabilissime Theodorum Constantinopolitanum Monotheliticum, prius depositum à Patriarchatu Constantinopolitano, sed post mortem Gregorii, ob factum, seu simulatum penitentiam, iterum Patriarcham creatum, illa acta in manus receperisse, solumque nomen delevisse, ac Honori supposuisse. Cur enim hic Theodorus nunquam nominetur; cum tamen reus etiam fuerit? Ubi nota, nominari quidem Theodorum Pharanitanum sed eum alium esse à Constantino-politano.

392. Sed dicunt adversarii. Leo II. etiam (*in sua epistola ad Imperatorem Constantinum, que habetur ad finem Synodi VI.*) execratur Honori. Resp. Hoc ipsa epistola pars est actorum Synodi VI. & probabilitate etiam corrupta, vel, ut Binius in *notis in vitam S. Leonis II.* ex Baronio at, omnino supposititia; 1. enim dicitur data mensie Mayo, tanquam responsoria ad epistolam, primum sequenti Julio scriptam 2. Leo II. non potuit fuisse Pontifex mense Julio; cum creatus mense Augusto, tantum decem menses federit. 3. Epistola illa scripta dicitur *indictione 10.* qua Leo nondum fuit Papa. 4. Ex hoc ipso videtur ficta, & falsa; quia Honori anathematizat; cum tamen hic publico funere Romæ, inter sanctos Pontifices, si tumulatus, elue solemniter parentatum. Ex similibus fundamentis *eodem leto* idem Binius paulò ante ostendit, sive etiam quoque esse epistolam Constantini Imperatoris ad Leonem II.

Urgent quidam. Etiam Synodus VI. imo & VII. Adrianus quoque II. Papa: quin & Agatho, Honori damnum ajunt. Resp. Septimam synodum etiam non esse incorruptam, ut dictum *n. preced.* Idem dicit de octava, & quidem etiam ex hoc capite, quod non sit credibile, cum voluisse Romanum Pontificem hereticum annumerare, & tanquam talen damnare; cum (ut vidimus *n. 342.*) expresse statuit, in Romanos Pontifices sententiam non esse pronunciandam. Quod spectat ad Adrianum, ejus dicta hac de re continentur in Synodo VIII. *action.*

ARTICULUS XIV.

An Pontifex sit infallibilis in Questionibus facti, & Damnationibus certarum Propositionum.

393. **Q**uestio est, an Summus Pontifex sit infallibilis, tam in questionibus facti, quam in questionibus juris. *Questio juris* vocatur, quando queritur de existentia aliquius juris, sive, an jus aliquod detur, præcipiens, vel prohibens certam aliquam rem. *Questio facti* autem dicitur, quando queritur, an aliquid factum sit, vel non. e. g. *questio juris* est, an infantes debant baptizari: *questio facti*, an hic, vel ille infans sit baptizatus. Ad questiones juris reducuntur etiam illæ, quibus queritur de honestate aliquius rei, per se quidem non præcepta, sed suaefas vel de licentia aliquius actionis: circa quas questiones dici potest, dari jus, quod licitam reddat talem actionem, vel faltem eam honestam reputari jubeat. e.g. licet null-

nullum detur jus, per se præcipiens ingressum in religionem, datur tamen jus præcipiens, ut talis ingressus reputetur bonus, & meritorius; quia Ecclesia, vel Pontifex, approbas religionem, proponit eam ut viam perfectionis.

Jam quoad questiones juris, nullum dubium esse debet, de infallibilitate Pontificis; nam omnes rationes, pro ejus infallibilitate adducta, vel maximè probant, quod in explicando iure Divino, vel condendo iure Ecclesiastico humano (quibus in casibus universali Ecclesiam obligat, vel ad credendum, vel ad obediendum) infallibilis sit, ne tota Ecclesia in errorem inducatur, credendo hominem, idque exequendo, quod recipia tale non est.

394. Quoad questiones facti autem, faciendum est inter eas discrimen; aliqua enim facta Pontifex non proponit credenda, sed tanquam testibus, aliusque legitimis documentis juridice probata, supponit vera, atque exinde ad pœnam statuendam, vel gratiam faciendam, progreditur; quin ulla modo fides obliget ad credendum, ea facta revera contigisse. *Questio de hujusmodi facto dicitur puri facti*, & tale factum vocatur *informe*; coquid non sit informatum, ut ajunt, Pontificis definitio-

ne. In tali casu falli potest Pontifex, & cum ipso Concilium (et sic utique erravit Stephanus VII. dictus VI. dum Papam Formosum, antecessorem suum, è tumulto protractum, in Tyberim projici jussit: quod factum Spondanus ad ann. 897. vocat *immane scurigelia*) nam in tali facto, quamvis Pontifex errerit, errat tantum ut homo privatus, & sicut alius judex: nec inde damnum infert toti Ecclesia. Tenetur quidem condemnatus obediens Pontifici, ut quivis alias alteri legitimo iudici, penitentia subire, ne scandalum prebeat: at potest licitis modis petere novum caufa sue examen, & innocentia sua, productis novis testibus, vel documentis, confulere.

395. Alia sunt facta, quæ à quibusdam vocantur *dogmatica*, vel *formata*, quæque Pontifex ut Caput Ecclesie, & Doctor universalis, sua definitione informat, atque fidibus firmissimo assensu tenenda proponit: & circa hæc facta Pontifex infallibilis est. Tale est factum, quod Benedictus XII. dum ante Concilium Florentinum definit, nempe, animas defunctorum, ante generale iudicium (scilicet postquam penitus expurgate fuerint) in celum recipi, & Divinam essentiam videre (verba vide *in tract. de beatitud. n. 50.*) hoc enim est aliquid factum, quod Ecclesia credendum, adeoque infallibiliter propositum est. Tale quoque factum definitur, quando quis de novo inter Sanctos resurget, seu canonizatur; tunc enim definit, talem hominem in statu gratia decepisse: quod est aliquid factum. Quia tamen talis defunctus toti Ecclesie creditus proponitur, & haec non minus erraret, si coleret damnatum, quamvis si coleret

396. Dices forte cum quibusdam, tales questiones, non tam de facto, quam de jure esse; cum in iis agatur de sensu verbi Divini scripti, aut traditi, nam, sicut, animas purgatas statim in celum admitti, & hunc vel illum, in gratia perseverasse usque ad finem, jam esse à DEO revelatum, & tanquam propositionem particularem implicitè contineri in revelata aliquæ propositione universalis. Sic, sicut, in hac propositione: *Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Matth. 24. v. 13.* implicitè esse revelatum, quod hic, vel ille sit canonizatus, vel Sancti annumeratus; nam dicunt, quod, dum Christus eam propositionem protulit, jam omnes, & singulos, sub particula universalis qui contentos, intellexerit, ac designarit: Pontifex autem sua definitione nobis applicet, vel declareret, hunc, vel illum, esse unum ex particularibus, sub universalis illa contentis.

Resp. Hoc facile potest totum admitti; nam non minus qualibet alia facta, quæ Pontifex eodem modo proponit, dici poterunt similiter revelata; cum Sacre Scriptura, vel traditiones Divinae, abundant hujusmodi universalibus dictis: modo hoc firmum sit, Pontificem definiendo ex cathedra, aliquod factum etiam particularare, infallibilem esse. Hoc idem alii verbis assertur, dum ajunt, Pontificem falli non posse in questionibus facti, si haec sint annexæ questionibus juris, seu quando error in illis trahere post se errorem in iure, id est, vel fallam interpretationem verbi Divini, vel præceptum dishonestum, e. g. colendi damnationem.

397. Ex his patet, definitions Pontificias, quibus aliqua propositiones, aut veræ declarantur, aut censura quadam reprobantur, spectare ad questiones juris; queritur enim tunc, an sensu talis propositionis sit juxta, vel contra ius Divinum, sive an propofitio, in obvio sensu accepta, sit contraria legi Divinae, aut humanae: quod est formalissime inquirere in ipsum jus. Unde, qui ausi sunt dicere, possit Pontificem falli in rite percipiendo aliquas propositiones sensu, & hoc accidisse circa Janem librum, non possunt negare, Pontificem falli posse in questionibus juris. Et pari jure posset quis dicere, Concilium Tridentinum decipi posuisse in intelligendis scriptis Lutheri, adeoque non esse infallibilem eorum damnationem.

398. Ex occasione hæc ulterius queritur, quid sentiendum, de damnatione certarum propositionum à Summis Pontificebus facta, ut à Pio V. Gregorio XIII. Innocentio X. Alexandro VII. Innocentio XI. Alexandre VIII. Innocentio XII. Clemente XI. Resp. diversas esse censuras talibus propositionibus inustas. *Heresia* dicitur, quæ est aperte opposita veritati aliqui, quæ est certa de fide. *Heresi proxima*, vel *sapiens hereticus* (nam has duas censuras autores multi, quamvis non omnino omnes,